

Til: UiO v. Inger Stray Lien

Dato: 23.05.2016

Høringsuttalelse Underdalsutvalgets rapport – Institutt for Pedagogikk

IPED mener generelt at rapporten gir en god situasjonsbeskrivelse og peker på viktige utfordringer som UiO som organisasjon står overfor – i dag og i årene som kommer. Den vekt som legges på kvalitet og behovet for prioriteringer kan IPED stille seg bak, samtidig som vi også ønsker å vektlegge det bredere samfunnsoppdrag som UiO skal ivareta.

Av de tiltak som IPED spesielt ønsker å uttrykke sin uforbeholdne støtte til inkluderer a) klarere prioriteringer av kvalitet ved fordeling av interne midler, b) behovet for å forbedre rekrutterings- og seleksjonsprosesser ved tilsetting av akademisk personell, c) at begrensninger som utelukker eksterne lederkandidater oppheves. IPED støtter også rapportens forslag for å utpeke en viserektor eller prorektor for utdanning for å få bedre koordinering av UiOs innsats for utdanningskvalitet.

Når det gjelder Underdalrapportens øvrige forslag er IPED prinsipielt enig i behovet for tettere og mer effektiv samhandling mellom ulike styringsnivåer og funksjoner ved UiO. Kunnskapsdepartementet har i den senere tid vektlagt at universiteter og høyskoler organiserer seg i forhold til det som benevnes som «normalmodellen» - en enhetlig styringsmodell med ansatt rektor og ekstern styreleder. Samtidig åpner departementet for at de læresteder som ønsker valgt rektor (og med rektor som styreleder) kan fortsette med dette, der dette dog innebærer at man da ender opp med en to-delt styringsstruktur ved de læresteder som ønsker en slik modell.

IPED mener at diskusjonen om ansatt/valgt rektor og enhetlig/todelt styringsstruktur i prinsippet handler om to helt ulike ting. IPED har merket seg at Stortingskomiteen som behandlet Kunnskapsdepartementets forslag om innføring av en «normalmodell» vektla at følgende: *«Komiteen vil understreke at uansett valg av ledelsesmodell er god strategisk ledelse av universitetene og høyskolene av stadig større betydning»*. Videre påpeker komiteen at: *«Komiteen peker på at det finnes strukturelle barrierer i universitets- og høyskolesektoren som forsterker behovet for godt lederskap»*. IPED er enig i at god styring og ledelse av universiteter og høyskoler er viktig, men ønsker å påpeke at dagens lovgivning i realiteten legger sterke begrensninger på utviklingen av mer hensiktsmessige og tilpassede styringsmodeller. Ved kun å åpne for to ulike

styringsmodeller tas det i liten grad hensyn til lærestedenes særpreg, historie og strategiske behov. IPED vil understreke at dagens to-delte styringsstruktur ved UiO (todelt sentralt versus enhetlig på fakultet og instituttnivå) utgjør en viktig strukturell barriere både for lederskap – men ikke minst for effektiv samhandling vertikalt og horisontalt i organisasjonen.

IPED mener derfor at en hybridordning er det som UiO i størst grad vil være tjent med og som best vil gjenspeile de behov og utfordringer som universiteter har. Underdalsutvalget har tatt til orde for at slike hybridløsninger kan være interessante, men har i liten grad vurdert disse som realistiske alternativ. Ser man til ledende universiteter i Europa er et sentralt kjennetegn nettopp at nesten alle har introdusert effektive hybridordninger de siste 10-15 årene for å rekruttere ledere. Konsekvens er relativt mangfoldige måter som disse universitetene styres og ledes på.

IPED mener at slike hybridløsninger kan forene ulike synspunkt og er det som UiO er best tjent med. Eksempelvis kan en løsning med ekstern styreleder, valgt rektor og enhetlig ledelse kunne forene ulike hensyn. Kunnskapsdepartementet vektlegger i stor grad ansvarfordeling som et sentralt aspekt når man omtaler hvorfor «normalmodellen» bør velges som styringsmodell. I modellen hvor en valgt rektor også er styreleder kan en slik ansvarsfordeling være problematisk. Den hybridløsning som en ekstern styreleder og en valgt rektor vil utgjøre, vil derimot ikke utfordre en slik ansvarsfordeling.

For IPED er spørsmålet om en enhetlig styringsstruktur et svært viktig element som mer effektiv samordning og en mer koordinert utvikling av UiO. Det er svært uheldig at spørsmålet om valgt/ansatt ledelse legger hindringer i veien for å få til dette. En oppheving av reglene om at kun internt ansatte ved UiO er valgbar til faglige lederstillinger og en mer pragmatisk tilnærming til utpekning og seleksjon av ekstern styreleder og rektor vil etter IPEDs syn være en fremtidsrettet løsning for UiO. Men det er viktig å introdusere klare krav mht akademiske meritter av eksterne kandidater.

Med vennlig hilsen

Ola Erstad
Instituttleder